

БАРВІНСЬКИЙ ВОЛОДИМИР ГРИГОРОВИЧ /1850—1883/ — відомий літератор, публіцист, громад. та осв. діяч Галичини; один із засновників т-в "Просвіта" та "Рідна школа", спочатку співредактор, а в 1876—80 редактор журн. "Правда". Б. започаткував часопис "Діло" і був першим його редактором /1880—83/, виступав організатором нар. зібрань /нар. віча 1880/, де порушувалися злободенні питання, зокрема й щодо розвитку укр. шкільництва. На його благодійний внесок "Просвіта" заснувала стипендіальний фонд для бідної молоді.

Б. підтримував зв'язки з інтелігенцією Наддніпрянщини /М. Костомаровим, Л. Кулішем, М. Драгомановим/. Написав повісті: "Скошений цвіт" /1877/; "Сонні мари молодого питомця" /1879/; "Безталанне сватання" та ряд попул. книжок для селян, зокрема "Вексель і лихва — наша біда!" /1875/; "Тридцять літ тверезості" /1876/.

С. Філоненко.

БАРВІНСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР ГРИГОРОВИЧ /1847—1927/ — видатний педагог, історик, громад.-політ. діяч. З 1868 учитель гімназії в Бережанах, Тернополі; з 1888 — професор Держ. учительської семінарії у Львові; в 1893—1918 — член галицької Шкільної Ради. Під впливом П. Куліша створив серію підручників для укр. шкіл: "Виймки з українсько-руської літератури"; "Вибір з української літератури"; "Історію української літератури" /I—II, 1920—21/. Б. є автором численних статей на пед. теми у часописах "Діло", "Шкільна Часопись", "Газета Шкільна". Як член Шкільної крайової Ради відстоював укр. інтереси в шкільництві. Заслугою Б. є запровадження фонетичного правопису в школах і терміна "українсько-руський" у підручниках. Він розпочав видавати "Руську Історичну бібліотеку" /1886/. Активно працював у т-вах "Руська Бесіда", "Просвіта", Українському пед. т-ві.

За його діяльності т-во ім. Шевченка було перетворене на Наук. т-во. З 1899 — д. чл. Наук. т-ва ім. Т. Шевченка. Рішуче борючись із москвофільством, Б. підтримував тісні зв'язки з наддніпрянською Україною /зокрема, поїздками до Києва/ і Буковину. Він керував створеною ним Християнсько-супільною партією і редагував щоденник "Руслан" /1897—1914/. У 1918 Б. був секретарем освіти й віровизнання в першому

рос. секретаріаті Західно-укр. Нар. Республіки.

Т. Мацейків.

БАР'ЄР СМИСЛОВИЙ — розбіжність у змісті висловлювань, прохань, вимог. Є перешкодою для взаєморозуміння і взаємодії партнерів. Може виникнути у стосунках між дорослими і дітьми, коли дорослий ігнорує погляди, цінності, особистісні смисли дитини.

Н. Чепелєва.

БАР'ЄРИ ПСИХОЛОГІЧНІ — внутрішня перешкода психол. природи /страх, тривога, невпевненість, сором тощо/; заважає людині успішно виконати певну дію.

Н. Чепелєва.

БАРНАРД ГЕНРІ /1811—1900/ — діяч освіти США. Навчався в Йельському коледжі, здобув юридичну освіту. Під впливом пед. теорій Й. Песталоцці та Ф. Фребеля, з якими ознайомився в Європі, присвятив себе роботі в галузі нар. освіти. Організував перші в США курси вдосконалення вчителів /1839/, пересувну зразкову школу, що працювала під час роботи курсів удосконалення вчителів. У 1855 заснував журн. "Американська освіта". В 1856—59 — очолював Висконсійський ун-т, у 1865—66 — коледж Сент-Джон /Аннаполіс/. У 1867—70 Б. був першим комісаром освіти США.

М. Ярмаченко.

БАТАРИЗМ — порушення мови, коли слова вимовляються надзвичайно швидко, нечітко, не договорюються. Мовне дихання порушене. Цілі групи слів вимовляються без перерви, захлинаючись. Мова стає незрозумілою. Долається комплексними лікувальними-пед. заходами, що включають зміцнення й оздоровлення нервової системи, спец. логопедичні вправи, спрямовані на виховання чіткої, плавної і виразної мови.

М. Ярмаченко.

БАТИШЕВ СЕРГІЙ ЯКОВИЧ /1915/ — рос. педагог, відомий учений у галузі проф.-тех. педагогіки, організатор пед. науки, громад. діяч, док. пед. наук /1968/, д. чл. АПН СРСР /1974—91/ з 1991 — д. чл. РАО, Герой Радянського Союзу /1944/.

У 1946 Б. закінчив Саратов. ін-т механізації сільського господарства. З 1936 займався пед. діяльністю. З 1946 перебував на керівній роботі в органах проф.-тех. освіти. У 1967—73 працював заст. голови Держкомі-